

Nr 26.

Ankom till riksdagens kansli den 10 maj 1928 kl. 3 e. m.

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckta motioner om sänkning av de för rösträtt vid allmänna val föreskrivna åldersgränser.

Konstitutionsutskottet har till behandling i ett sammanhang förehaft *dels* motionerna i andra kammaren nr 8 och 9 av herr *Spångberg m. fl.*, *dels* motionerna i första kammaren nr 77, 78 och 79 av herrar *Wagnsson* och *Pauli, dels ock* motionerna i andra kammaren nr 134, 135 och 136 av herr *Andersson* i Igelboda *m. fl.*

I motionen II: 8 hemställes, »att riksdagen, såsom vilande till vidare grundlagsenlig behandling, måtte besluta, att paragraferna 6 och 16 i riksdagsordningen skola erhålla nedanstående ändrade lydelse:

Motionen II: 8.

§ 6.

9) Valrätt vid elektorsval tillkommer envar i kommunens allmänna angelägenheter röstberättigad.

§ 16.

Valrätt tillkommer envar man och kvinna, som är svensk undersåte och senast under näst föregående kalenderår uppnått tjugu års ålder.

I motionen II: 9 hemställes, »att riksdagen måtte besluta, att nedanstående förordningar skola erhålla följande ändrade lydelse:

Motionen II: 9.

Kungl. förordningen om kommunalstyrelse på landet.

§ 8.

Rättighet att deltaga i kommunalstämmas överläggningar och beslut tillkommer envar inom kommunen mantalsskriven man eller kvinna, som är

svensk undersåte samt senast under nästföregående kalenderår uppnått tjugu års ålder.

Kungl. förordningen om kommunalstyrelse i stad.

§ 9.

Rättighet att vid allmän rådstuga deltaga i överläggningar och beslut i alla de staden rörande angelägenheter, vilka icke enligt rikets grundlagar eller särskilda författningar äro vissa klasser av stadens medlemmar förbehållna, tillkommer envar inom kommunen mantalsskriven man eller kvinna, som är svensk undersåte samt senast under nästföregående kalenderår uppnått tjugu års ålder.

Kungl. förordning om kommunalstyrelse i Stockholm.

§ 7.

Rättighet att deltaga i val av stadsfullmäktige tillkommer envar i kommunen mantalsskriven man eller kvinna, som är svensk undersåte samt senast under nästföregående kalenderår uppnått tjugu års ålder.

Kungl. förordning om landsting.

§ 5.

Rätt att deltaga i landstingsmannaval tillkommer envar i kommunens allmänna angelägenheter röstberättigad man eller kvinna, som senast under nästföregående kalenderår uppnått 20 års ålder.

*Motionerna
I: 77 och
II: 134.*

I de likalydande motionerna I: 77 och II: 134 hemställas, »att riksdagen måtte såsom vilande till vidare grundlagsenlig behandling antaga följande

Förslag

till ändrad lydelse av § 6, 9:e stycket samt 16 § riksdagsordningen.

§ 6.

9) Valrätt vid elektorsval tillkommer envar i kommunens allmänna angelägenheter röstberättigad.

§ 16.

Valrätt tillkommer en var man och kvinna, som är svensk undersåte och senast under näst föregående kalenderår uppnått tjuuguett års ålder.

Valrätt må -----
----- före valet inträder.»

I de likalydande motionerna I: 78 och II: 135 hemställes, »att riksdagen för *Motionerna*
sin del måtte antaga följande *I: 78 och*
II: 135.

1) Förslag till lag

om ändrad lydelse av § 8 i förordningen om kommunalstyrelse på landet.

§ 8.

Rättighet att deltaga i kommunalstämmas överläggningar och beslut tillkommer envar inom kommunen mantalsskriven man eller kvinna, som är svensk undersåte samt senast under nästföregående kalenderår uppnått tjuguettt års ålder.

Denna lag träder i kraft den 25 juli 1929.

2) Förslag till lag

om ändrad lydelse av § 9 i förordningen om kommunalstyrelse i stad.

§ 9.

Rättighet att vid allmän rådstuga deltaga i överläggningar och beslut i alla de staden rörande angelägenheter, vilka icke enligt rikets grundlagar eller särskilda författningar äro vissa klasser av stadens medlemmar förbehållna, tillkommer envar inom kommunen mantalsskriven man eller kvinna, som är svensk undersåte samt senast under nästföregående kalenderår uppnått tjuguettt års ålder.

Denna lag träder i kraft den 25 juli 1929.

3) Förslag till lag

om ändrad lydelse av § 7 i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm.

§ 7.

Rättighet att deltaga i val av stadsfullmäktige tillkommer envar i kommunen mantalsskriven man eller kvinna, som är svensk undersåte samt senast under nästföregående kalenderår uppnått tjuguettt års ålder.

Denna lag träder i kraft den 25 juli 1929.

4) Förslag till lag

om ändrad lydelse av § 5, 11 § 2 mom. d) och 3 mom. i lagen om landsting.

§ 5.

Rätt att deltaga i val av landstingsmän jämte suppleanter tillkommer envar inom landstingsområdet i kommuns gemensamma angelägenheter röstberättigad man eller kvinna.

Vid valet skall den för vederbörande kommun å landet eller för stad senast fastställda röstlängd ligga till grund.

§ 11.

2 mom. —————

d) Beträffande rösträttens utövning gäller vad om kommunalfullmäktigval är föreskrivet.

3 mom. I stad är magistraten valförrättare och skall beträffande rösträttens utövning samt beträffande de tider på dagen, under vilka valförrättningen skall fortgå, gälla vad om stadsfullmäktigval är föreskrivet. I övrigt — — — sägs.

Denna lag träder i kraft den 25 juli 1929.»

*Motionerna
I: 79 och
II: 136.*

I de likalydande motionerna I: 79 och II: 136 hemställes, »att riksdagen för sin del måtte antaga följande förslag till

L a g

angående ändring av § 4 i lag om val till riksdagen.

§ 4.

Vid val av elektorerna skall den för val av stadsfullmäktige gällande röstlängden ligga till grund.

Val av elektorerna —————

————— av statsverket.»

Beträffande motiveringen för dessa yrkanden får utskottet hänvisa till motionerna.

*Utskottets
yttrande.!*

De förevarande motionerna innefatta förslag om sänkning av åldersgränsen för såväl politisk som kommunal rösträtt (inbegripet rösträtt vid landstingsmanna- och elektorsval), enligt motionerna II: 8 och 9 till 20 år samt enligt motionerna I: 77—79 och II: 134—136 till 21 år.

Förslag om sänkning av den politiska och kommunala rösträttsåldern framställdes senast i motioner vid 1923, 1924 och 1925 års riksdagar men blevo alla åren av konstitutionsutskottet avstyrkta och av båda kamrarna avslagna.

Utskottet framhöll nämnda år, att frågan om åldersgränsen för rösträtts utövande väsentligen kunde anses som en lämplighetsfråga, samt höll före, att med hänsyn till den mognad och erfarenhet, som tarvades för aktivt deltagande i det offentliga livet, den gällande minimiåldern av 23 år låte sig väl försvaras. Beträffande den högre åldersgräns av 27 år, som stadgats i fråga om rösträtt vid elektors- och landstingsmannaval, erinrade utskottet, att densamma avsåge att i sin mån bidra till upprätthållandet av en viss artskillnad mellan de två kamrarna.

Utskottet finner icke anledning frångå sin sålunda tidigare uttalade uppfattning och får alltså med hänvisning till ovan angivna skäl hemställa,

att motionerna

- a) II: 8,
- b) II: 9,
- c) I: 77 och II: 134,
- d) I: 78 och II: 135,
- e) I: 79 och II: 136

icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 10 maj 1928.

På konstitutionsutskottets vägnar:

K. VON GEIJER.

Närvarande: Herrar von Geijer, Engberg, Strömberg, Thulin, David Bergström, G. W. Hansson, Stendahl, Reuterskiöld, Vennerström, Ljunglund,* Alkman, Sävström, Gustafson i Kasenberg, Andersson i Igelboda, Pehrsson i Göteborg, Karlsson i Vadstena,* Björkman, Svensson i Grönvik, Brännberg* och Björnberg.*

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservationer:

1) av herrar *Engberg, Strömberg, Thulin, G. W. Hansson, Vennerström, Sävström, Andersson* i Igelboda, *Karlsson* i Vadstena och *Brännberg*, vilka yrkat bifall till motionerna I: 77—79 av herrar *Wagnsson* och *Pauli* samt II: 134—136 av herr *Hansson* i Stockholm m. fl.;

2) av herr *Alkman*, som anförde:

Fördelarna av en för alla allmänna val, såväl politiska som kommunala, gemensam valrättsålder synas mig uppenbara, icke minst i så måtto, att därigenom ett avskaffande av den i åtskilliga avseenden irrationella elektorsinstitutionen för en del av valen till första kammaren skulle kunna avskaffas. En sådan allmän valrättsålder synes mig utan olägenhet och utan fara för en lugn samhällsutveckling kunna så bestämmas, att valrätt tillkommer envar svensk man och kvinna, som senast under kalenderåret före valet uppnått 23 års ålder.

På grund härav har jag inom utskottet yrkat, att utskottet skulle hemställa,

att riksdagen i anledning av de förevarande motionerna ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om framläggande av förslag till de ändringar i grundlag och övriga vederbörliga författningar, som äro behöfliga för att valrätt vid samtliga allmänna val, såväl politiska som kommunala, skall inträda med året efter det kalenderår, då väljaren uppnått en ålder av 23 år.